

Jednym z problemów europejskiej archeologii pradziejowej jest rola społeczno-ekonomicznych i demograficznych zmian w dokonywanych zmianach kulturowych i demograficznych. Zagadnienie to jest szczególnie istotne przy próbach wyjaśnienia narodzin cywilizacji epoki brązu w III tysiącleciu p.n.e. Człowiekiem z tym okresem tym związana jest przy tym ekspansja plemion indoeuropejskich. W kontekście tym istotną rolę odgrywa w drzewce stepowych społeczności kultury jamowej z terenów nadczarnomorskich, odbywającej się przy wykorzystaniu dogodnej arterii Dunaju. Zachodnią granicą tej ekspansji jest teren zlokalizowany u ujścia Cisy do Dunaju - na obszarze Wojwodiny (obecnie w granicach Republiki Serbii). Celem prezentowanego projektu jest omówienie znalezisk zwizowanych ze społecznościami stepowymi wczesnej epoki brązu, pochodzących ze wskazanego regionu. Z uwagi na nikły zasób dostępnych źródeł planowane jest przeprowadzenie nowych badań wykopaliskowych dwóch kurhanów. Nowo uzyskane materiały, a także zespoły archiwalne posłużą do wykonania kompleksowych badań mających na celu opisanie związków ludności kultury jamowej z innymi społecznościami zamieszkującymi region naddunajski, a także tereny Europy środkowej. Szczególne znaczenie będą miały analizy bioarcheologiczne szkieletów ludzkich, a w tym badania aDNA, a także pomiary zawartości stabilnych izotopów wybranych pierwiastków, wskazujące z jednej strony na pochodzenie, a z drugiej na kondycję biologiczną analizowanej populacji. Analizy cech kulturowych, a w tym przede wszystkim reguł obrzędów pogrzebowych, będą podstawą do porównania znalezisk z Serbii z innymi terenami, z tymi przez osadnictwo zarówno kultury jamowej, jak i innych ugrupowań kulturowych schyłkowego neolitu i wczesnej epoki brązu. Efektem prac będzie monografia w języku angielskim publikująca pełne wyniki badań.

Badania będą prowadzone przez grupę polskich naukowców we współpracy ze specjalistami z Serbii, Chorwacji oraz z Wielkiej Brytanii. Stosowne porozumienia zawarte przez instytucje naukowe Polski i Serbii pozwolą na przeprowadzenie badań na terenie kluczowym dla dokonywanych rekonstrukcji prahistorycznych, dotychczas bardzo słabo poznanym.